

RIM, 7. Včeraj predpoldne prispel iz Brindisi v Rim t. naučni minister Nediati beg. Popoldne se je podal na tu poslaništvo, kjer je bil sloves sprejet. Nediati beg je goslijske vlade. Ostal bo v delj časa.

Svet Družbe narodov

na svojem 44. zasedanju

ZENEVA, 7. Včeraj se je tukaj pričelo 44. zasedanje Sveta Družbe narodov. Italijo zastopa sen. Scialoja.

V prihodnjih mesecih se bodo vršila še druga važna zborovanja in konference. 14. marca se bo sestal odbor Sveta Družbe narodov, ki proučuje vprašanje razorožitve; obenem bo zborovala tudi komisija, ki se bavi z vprašanjem izdelovanja orožja s strani zasebnikov. Italijo bo zastopala sen. Scialoja in delegat De Martinis. Sredi marca bo imela svojo sejo tudi pripravljeno komisija za razorožitveno konferenco; za italijanske delegate so bili določeni general De Martinis, polkovnik Bianchi de Spinoso, grof Ruspoli in poveljnik Pellegrini.

Tekom meseca marca se bo vršilo še več drugih konferenc raznih odsekov in odborov Družbe narodov.

Nemčija in Francija

Izpraznitev Porenja in vprašanje nemške razorožitve

PARIZ, 7. Zunanji minister Briand je sprejel nemškega poslanika von Hoescha ter se je z njim razgovarjal o raznih vprašanjih, ki se tičejo francosko-nemških odnosov. Kakor zatrjuje «Matin», je Briand izrazil svoje zadoščenje, ker nemška vlada tako vestno izvršuje določbe novega dogovora o utrditvah na nemško-poljski meji. Rekel je, da razume željo nemškega zunanjega ministra, da bi se čimprej pričela pogajanja glede izpraznitve Porenja, vendar pa ni bil sedaj primeren čas za to. Briand je namignil, da bo mogoče razpravljati o tem vprašanju šele tedaj, ko bo Nemčija izpolnila vse predpise glede razorožitve.

Nad potres na Japonskem

Mnoge hiše porušili — Nesreče ni zahtevala človeških žrtev?

TOKIO, 7. (Izv.) Danes ob 6.30 popoldne je bilo občutiti močan potresni sunek v pokrajini med Tokiom in Osako.

Od sunka je bilo prizadeto tudi centralno obrežje japonskega morja. V Osaki in v Kobe je nastala ogromna panika, kateri je sledila nepopisna zmešnjava. Luči so ugasnile in ure so se ustavile. Prebivalstvo kampira na prostem. Prevelikemu številu hiš so se porušile strehe. Nekatere hiše pa so se popolnoma porušile. Iz prvih vesti sledi, da potres ni zahteval človeških žrtev.

Drobne vesti

Ruski pisatelj umrl.

V četrtek popoldne je umrl v Varšavi na Poljskem v vojaški bolnišnici ruski pisatelj Mihael Arcašev. Rodil se je l. 1878. v Moskvi. Zgodaj se je začel baviti s pisateljevanjem. Bil je najprej časnikar. S prvo novelo, ki jo je priobčil v petrogradskem mesečniku «Ruskoje Bogatstvo», je dosegel popoln uspeh. L. 1905. je izšla prva zbirka njegovih novel, ki je bila v par dneh popolnoma razprodana. L. 1905 je nastal tudi njegov znameniti roman «Sanin», ki je izšel tudi v slovenskem prevodu. Pisal je tudi dramatična dela in znan je njegova trilogija: «Ljubosumnost», «Strast» in «Boj spolov». Ruski preobrat je dobil Arcaševa v Moskvi. Prijatelj je bil nasprotnik boljševikov. Tu je pretrpel žalostno dobo najhujše bede in lepote. Zapustil je domovino in se napotil v Varšavo, kjer se je stalno naselil in stopil v uredništvo ruskega dnevnika «Za svobodo», izhajajočega v Varšavi. Tu v Varšavi je dogotovil pisatelji tudi svojo dramo v petih dejanjih «Slepi Faust», izdal zbirko novel: «Pod solncem» in spisal mnogo krajsih črtic. Z Arcaševom je legel v prezgodnji grob eden izmed najbolj nadarjenih pisateljev Stare Rusije.

Opičji jezik.

Te dneve je izšla znanstvena knjiga o opičjem jeziku izpod peresa hamburškega naravoslovca dr. Hansa Wernera. Najzanimivejši odstavki te knjige se bavijo z vprašanjem, imajo li primitivne vrste živali, ki imajo primitiven govor. Pisatelj se bavi podrobno z gramofonskimi posnetki Angleža Garnerja, iz katerih sklepa, da razpolagajo opice z najmanj tridesetimi različnimi glasovi, ki ima vsak vsaj v krogu dotične opičje kolonije določen pomen. Izrazi za veselje, strah, grozo, lakoto in žej so celo pri raznih rodbinah popolnoma enaki.

Naročajte in širite «EDINOST»

DNEVNE VESTI

Pojasnili našim čitateljem

V četrtek smo ustregli onim našim čitateljem, ki so nas povpraševali, zakaj ne odgovarjamo na ponovne napade na naš list, ki jih je objavil zadnje tedne «Popolo di Trieste». Navedli smo tudi razloge, ki nam narekujejo, da se izogibljemo polemik z uradnimi glasili fašistovske stranke.

«Popolo di Trieste» je objavil preteklo soboto odgovor, ki je tak, da nam prepoznava dokazuje, kako upravičeno je to naše stališče. Smatramo pa za potrebno, da opozorimo one naše čitatele, ki so bili vznemirjeni radi našega molka, da so tudi po tem novem nizu napadov lahko prepričani, da ne more navesti omenjeno glasilo proti nam niti najmanjšega dejstva, ki bi moglo v oči nepristransko mislečega Italijana — bodisi da se nahaja na odgovornem mestu ali ne — veljati kot element tudi najhujše obtožbe na naš račun.

«Popolo» vztraja pri svoji trditvi, da smo poročali o De Pine-dovem poletu po francoskih virih. Mi seveda ne zahtevamo, da prekliče to gorostasno izmišljotino. Za nas in vsakega našega čitatelja je jasno, da smo pisali o tem velikem podvigu vedno na podlagi overovljenih italijanskih virov.

Če smo se izogibali do sedaj vsakega polemičnega nastopa — in to kljub napadom — iz obzira napram vladajoči stranki in potem tudi zato, ker nečemo povzročati razdraženja med našimi čitatelji, nam je pa pokazal zadnji članek v «Popolu», da je naša taktika molka edina, tudi če bi ne bilo gori omenjenih očitnih porašev. Za tiste med našimi čitatelji, ki bi bili drugačnega mnenja, naj navedemo par mest iz odgovora v «Popolu»:

«Premesso che noi degli slavi ce ne infischiamo...» — Predpostavljajo, da se mi na Slovane poživigamo...

«Gli è che l'«Edinost» ha poco da approvare o da disapprovare. Gli è che l'«Edinost» deve finire di parlare della «sua popolazione»...» — «Edinost nima» odobravati ne grajati. «Edinost» mora nehati govoriti o «svojem ljudstvu».

«In Italia ci sono degli italiani che parlano lo sloveno? Peggio per loro!» — So v Italiji Italijani, ki govorijo slovenski? Tem slabše zanje!

«C'è adesso in piedi un problema della stampa, e l'«Edinost» finge di ignorarlo. Ma stia sicuro, l'«Edinost» sarà scovato esso pure.» — Sedaj je tu vprašanje tiska in «Edinost» se dela, kakor da bi ne vedela nič o njem. Toda naj bo gotova, «Edinost», da bo tudi ona pregnana iz brloga.

Kar se tiče obtožbe, da «smatramo Italijo za inozemstvo», nam iz gorič omenjenih razlogov ne pada niti na konec pameti, da bi jo zavračali. Opozorjamo državna oblastva na polemične metode, na podlagi katerih se more skuhati tak nesmisel. Mi smo pisali v četrtek doslovno:

«Kakor hitro bi se spuščali v polemike, bi se izpostavljali nevarnosti, da bi se naš nastop tolmačil kot čin protitalijanstva ali pa vsaj nasprotna fašistovski stranki. Kdor pa redno čita «Edinost», ta ve, da smo ponovno pisali in izjavljali, da nismo in ne bomo bili nikakor opozicijsko glasilo, temveč le glasnik želja, mišljenja in stremiljenja našega slovenskega ljudstva v oblikah in mejah, ki se določene in — lahko rečemo — tudi zaželjene v mejah našega državljanstva.»

«Popolo» pa je zadnji del naših izjav in popolnoma prezrl, kot da bi si mi za naše delovanje ne bili postavili oblik in mej, ki so v skladu z našim državljanstvom! E seveda, kako pa bi bil mogel drugače napisati malo prej, da smatramo Italijo za inozemstvo?!

Končno le radi popolnosti še ena ugotovitev. «Popolo» se norčuje iz nas, češ da smo prišli nepoznajo iz javno, da nismo nikakor opozicijsko glasilo. Naši čitatelji, ki so to našo izjavo razumeli, kot je bila mišljena, dobro vedo, da ni stara le par dni, temveč tako stara kot naše državljanstvo in da smo to naše stališče natančno in jasno formulirali posebno ob času Matteotijevih afer in aventinske secesije, ki ji je sledila.

Upamo, da smo našim čitateljem pojasnili s'var, tako da je med nami in njimi izključeno vsako nesporazumljenje.

Osebnostne izkaznice

V vseh naših krajih v bližini meje varnostni organi: obmejna milica in pa policijski agenti z natančno strogostjo zahtevajo ne le od vseh potnikov, ampak tudi od vsakega tamkaj stanujočega prebivalca osebno izkaznico. Dnevno je povsod polno oseb radi tega ustavljenih zato, da se ugotovi kdo da so. Zato pozivljemo vse naše prebivalstvo posebno ono v obmejnih krajih, da se čimprej oskrbi s potrebnimi izkaznicami ter se tako ogne raznim neprilikam.

25% popust raznih glob v pristojbinaških zadevah

Izšla je postava, ki dovoljuje finančnim intendantom 25% popust raznih glob nastalih iz raznih prestopkov. So ti prestopki skoro vsi oni prestopki (kontravencije) naznanjeni od finančne straže, tako na pr. glede užitnine, pristojbin, tobaka, soli, tiho-tapstva itd.

Ta postava v korist novih pokrajini je izšla zato, ker je po nevedoma na stotine ljudi vsed tisočih novih odredb italijanske davčne zakonodaje padla v prestopke.

25% popust pa ni dovoljen za globe zadevajoče direktne davke.

500 lir popusta za trafikante

Oni trafikanti, ki do 26. februarja še niso plačali svojega kanona državi za čas predno je stopila v novih pokrajinah v veljavo italijanska postava o monopolu na sol in tobak, lahko zadobijo 500 lir popusta na dolžnem kanonu.

Vrnitev plačanega zemljiškega davka — Čudo prečudno

Poročali smo že svoječasno, da imajo nekateri, ki so plačali točno obroke zemljiškega davka, odmerjenega na podlagi avstrijskih odredb in plačanega ob pričetku poslovanja, sedaj obstoječih davčnih iztirjevalnic pravico do vrnitve teh obrokov. Dogodilo se je pa čudo neverjetno, da nekateri, še precej njih, po dveh letih niso še dvignili teh obrokov. Davčne iztirjevalnice so se stavile sezname teh davko-prejemalcev, poslane na občine, jih dale tam razglasiti, v cerkvi in na občinski deski. Pa njih vendar od nikoder ni. Samo goriška davčna iztirjevalnica v via Stretta ima vrniti še kakih 10 tisoč lir. Kot poročamo o raznih skoraj neverjetnih zanimivostih iz raznih strani sveta, tako bodo to našo vest pričeli drugi listi in njihovi bralci jim ne bodo verjeli, češ ta je pa bosa. In vendar je kljub kričanju mizeriji naša vest resnična ter jasno priča o nemarnosti nekaterih naših gospodarjev ter o njihovem nedupstnem zanemarjanju čitanih časopisov.

SINOČNJO PREDAVANJE PROF. URBANI-URBANAZ-A

V dvorani Društva banč. uradnikov v Trstu v ul. S. Francesco št. 2 je imel sinoč. prof. Umberto Urbani-Urbana napovedano predavanje o predmetu «Slovenski narod v Gregorčičevi liriki in Askerčevi epiki».

Pred številnim izbranim občinstvom obeh narodnosti je orisal predavatelj najprej pesniško osebnost Gregorčičevo v primerjavi z drugimi slovenskimi pisatelji, podal njegov življenjski sliki s posebnim oziranjem na nastop škofa dr. Mahničarja ter analiziral njegovo pesniško delo na podlagi nekaterih največjih pesnitev (Soči i dr.).

Po Gregorčiču je predavatelj izklesal pesniško osebnost A. Askerčarja ter orisal njegovo epiko, analizirajoč njegove balade in romane. Orisal je zgodovinsko ozadje kmetskih uporov, iz katerih je črpal Askerčar snov za nekatere svoje najmočnejše pesnitve. Občinstvo je z napetim zanimanjem sledilo predavatelju, ki je obdelal predmet v lahki, toda temeljito zamisljeni obliki ter z globokim in obsežnim poznavanjem gradiva.

ZA UPOKOJENCE NOVIH POKRAJIN

Glede starih upokojujencev novih pokrajin, katerim niso bili priznani prihodnji minulega avgusta, objavlja naučno ministrstvo sledeče: Na podlagi posebnih pogajanj med naučnim in finančnim ministrom se je končno rešilo tozadevno vprašanje glede uporabe doletit iz člena 12. kr. odloka od 13. avgusta 1926. št. 1431. na ljudskošolske učitelje prejšnje vladavine, ki so bili upokojeni pred 1. julija 1924. Ta uporaba bo mogoča pri onih učiteljih, ki so bili upokojeni od bivših tozadevnih zavodov (Casse di previdenza). Ta vrsta učiteljev ima pravico do zvišanja pokojnine, ker so se bili že uresničili pogoji prvega prejšnjega člena št. 12. do trenutka, ko je stopil omenjeni odlok v veljavo. Da se izvrši to priznanje povzika, so dobile šolske oblasti tozadevna navodila, da prouče vsak posamezen slučaj in odkažejo pokojninske povzike, do katerih imajo upoko-jenci pravico.

Društvene vesti

S. d. Adria.

Jutri redna odobrova seja v navadnih prostorih; točno ob 8.30. Tajnik.

V soboto članski sestanek pri Sv. Jakobu. Pozivam vse nogometne, da se ga gotovo udeležijo, da uredimo treninge. — Vodja.

Trainerja hazene prosim, da uredi tudi on vaje.

Gospodje in gospodične, ki jih vesele katarske panoge sporta, naj se javijo na sestanku! Točno ob 8. uri pri Sv. Jakobu! — Sport. vodja.

Iz tržaškega življenja

Razne tatvine

Znano je, da zlikovci ne poznajo praznikov, zato se pač ne sme čuditi, ako so tudi preteklo nedeljo «delali», čeprav v skrajnem obsegu — to se pravi, da so omejili svoje... delavnost na navadne, skoro vsakdanje tatvine.

Ob nedeljski nočni uri so zlikovci obiskali tobakarno Františke Burie v ulici Passeggio S. Andrea št. 25; s posebnimi škarnjami so razparali jekleni zastor ter se nato skobacali v prodajalno, kjer so pobrali ves tobak in cigarete, papirke za cigarete ter razne potrebščine za kadičle v skupni vrednosti okoli 1000 lir. Nato so jo nemoteno odkurili s plenom.

Tatvina je bila prijavljena orožnikom.

V isti noči so se neznani «sportniki» vtihotapili na igrišče športnega društva «Edera» pri Sv. Ivanu, kjer so si s posebnim zanimanjem ogledali kolibo, kjer se preoblačijo igralci. Ogledali so si jo — potem, ko so vlomili vrata — tudi od znotraj in tekmo tega pregledovanja so se polastili treh nogometnih žog, dveh parov čevljev, več igralnih maj, dežnega plašča, nekaj perila in ročnega kovčega, predmeti, ki so bili delo društvena lastnina «Edera», deloma last društva «Edera», deloma pa last čuvaja igrišča Frana Verca. Ta je javil tatvino policijskim organom na orožniški postaji na Vrdeh.

V začasni odsotnosti železniskega podajalca Secondina Favro, nameščenega na glavnem kolodvoru, so predsinotnjem okoli 19. ure neznani zlikovci vlomili njegovo omarico v oblacični na hodniku kolodvorskega poslopja ter ukradli iz nje listino, v kateri je Favro hranil znesek 70 lir in razne osebne listine. Favro, ki je pozneje odkril tatvino, je preostala še skromna tolažba, da je javil dogodek orožnikom.

Iz skladišča št. 58 v prosti luki Duca D'Aosta so v zadnjem času precej pogostoma zmanjkovale znatne količine kave in čuvar Ivan Bruno, kateremu je bilo poverjeno nadzorovanje skladišča, si je zamenjaval prizadeval doznati, kaj je tega kriv. Mostril pa ni vrzel puške v koruzo; postrl je pazljivo in predvračajšnim je končno zasledil mladeniča, ko je skušal odnesti skozi stranska vrata iz skladišča celo vrečo dragocene braziljskega zrnja, težko 80 kg in vredno okoli 1250 lir. Čuvar je mladeniča, ki se je izkazal za 26-letnega težaka Emila B., stanujočega pri Sv. Ani, aretirat ter ga predal orožnikom, ki so ga po zaslišanju odvedli v zapor.

Ker je verjetno, da je imel B. pri tatvinah pomagače, so orožniki uvedli preiskavo, da doženejo njihovo istovetnost.

Tržaško sodišče

Moderna sleparije.

Peter Battaglia, Adolf Zarpell, Humbert Teia, Rocco Cossutti in Gaetano Blancato so se včeraj zagovarjali pred tržaškim kazenskim senatom radi sleparij, katerih glavni ideator je bil glasom obtožbenice Battaglia.

Ta je obtožben, da je v družbi z omenjenimi osleparil Viljema Todeščina za 1500 lir, Alojzija Rossi za 1400 lir v bančni kaznici. Tvrdba Sever & Co. je utrpela škodo, ki je še nepoznana, in še mnogo drugih sleparij, ki so ostale zavite v temo. Tako je bila oskodbena tvrdba Matej Josip Zlobec, Navarra. Najhujše je bila oskodbena tvrdba «Emax», zastopana po odvetniku dr. Gembreich.

Battaglia je živel po gosposko in to ga je izdalo.

Battaglia ni na razpravi in je sojen v kontumaciji.

Obtoženec Teia pravi, da je sam bil osleparjen od Battaglie, ker je izgubil posredovalno pristojbino v vseh kupcijah, ki jih je sklepal z obtožbenim Battaglio.

Blancato je spisal pogodbo med Rossijem in Battaglio, glasom katere je prodal zadnjemu svojo trgovino. Zgubil je tudi 70 lir, ki jih je pri tisti priliki posodil Battaglio.

Tudi Cossutti je bil le posredovalec v kupcijah Battaglie.

Po zaslišanju maloštevilnih prič so govorili zagovorniki. Battaglio brani odv. Poillucci, Teia in Cossuttija odv. Keuch, Zarpellana odv. Luzzatto-Larini, Blancata odv. Robba.

Sodišče je oprostilo Blancata in Zarpellana, ker nista zagrešila ničesar; Cossutti in Teia sta bila oproščena radi pomanjkanja dokazov.

Battaglia je bil obsojen na 7 let in šest mesecev ječe, 3000 lir globe in povračilo odvetniških stroškov tvrdbi «Emax».

TELESNA VZGOJA SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

Uradno poročilo.

Odstop odbornika: Radi odhoda k vojakom podaja demisijo g. Vekoslav Sosič.

Koopira se na njegovo mesto g. Škerjanc Stanko.

Sprejeti igralci: Stokelj Karel, Vekjet Egidij (Obzor), Družina Albin, Bizjak Roman (Adria), Gogola Miroslov, Sancin Marj (Opčine), Godina Emil (Sv. Ivan).

Izkaznice sprejetih igralcev, katerih ne bo zavrnil verif. odbor, se bodo izdajale pred vsako redno sejo O.S.V.

Adria - Obzor 1:0 (1:0)

Saksida I.

Upanje tistih, ki so nestrpno pričakovali izida te tekme, da bo dež popoldne ponehal, se ni uresničilo. Sivi oblaki nad mestom se niso zganili in so sipali na premeno zemljo gost, vsiljiv in droban dež. Toda ta dež ni ustrelil igralcev Obzora in Adrije, ki so s precejšnjo zamudo sicer nastopili v nedeljo v prvenstveni tekmi. Navzlic dežju je igrišče odgovarjalo zahtevam — žoga je odletala in to je po pravilih dovolj.

Adria je s to tekmo izbrislala poraz, ki ga je utrpela od Tommasa. Vrh tega je bilo od te tekme odvisno zanjo tržaško prvenstvo in igranje v finalih.

Obe četi sta igrali dobro — boljše kot smo na splošno vajeni pri njih. Adria je bila tehnično boljše — kar se mora obzorbati pri tej četi, je to, da njen napad nima nikake linije in veže čudno, nerazumljivo. Lepa je bila nje halfska linija z neprecenljivim vrhcem na sredi. Tudi branba je vršila v polnem svojo dolžnost, je Cesar je parkrat zgrešil v precej nevarni poziciji. Šteblaj je vedno na svoji višini — miren, preudaren in pogumen. Rupena II. je imel malo dela, vendar pa je enkrat rešil v obupnem trenutku.

Toliko več je bil zaposlen vsa vis Rupena II. German. Obzor se ima zahvaliti svojemu vratarju, da poraz ni bil mnogo večji. Branba Obzora se namreč v zadnjem času precej maje. Ni več tistih mogočnih strelav in tudi ne več tiste sigurnosti.

Obe napadalni vrsti sta odgovarjali zahtevam. Adria je ta dan krstila v svoji četi novega napadalca Romana Bizjaka, ki bo dobro nadomestoval Golobiča. Goji čudno — mirno, ironično igro, ki bo precej služila četi. Obzor je imel v Merseku najboljšega napadalca, pri Adriji se je odlikoval notranji trio. Tudi Košta, krilo, je igral dobro in Vrtovec II. je bil dobra rezerva. Saksida I. je igral po svoji navadi zelo pošteno in se držal mestoma v napadu, mestoma v brambi. Ne smemo pozabiti Tomina, ki je ponos čete Obzora. Igral je krasno. Tudi Skok je bil povsem na mestu. Drugoviti ima še vedno nesrečno navado, da rad uhaja v offside.

Igra je bila skozi prvi polčas popolnoma odprta, dočim je Adria v drugem polčasu ojačila halfsko vrsto in potegnila Saksido I. nazaj.

Potek igre je v kratkem sledeči: Adria ima žogo, ki jo kmalu izgubi. Obzor preide v lep napad, toda Šteblaj je na mestu in pomete z dolgim vratnim strelom.

Nato sledi akcija iz krila Adrije, ki je v lepem napadu. Saksida I. pride do strela, ki gre neubranljivo v desni kot Germanovih vrat. Strel je bil tako nepričakovan, da se je German zganil šele, ko se je stresla mreža (4 min. igre). Temu napadu sledi koj kornej proti Obzoru, ki ostane neizbravljen. Obzor odgovori, prisili kmalu potom Drugoviča Adrijo v kornej. Tudi ta ne doprine Obzoru ničesar, kajti Šteblaj spravi kmalu modre zopet v napad. Pritisk Adrije se opaža vedno bolj, pretrgan sicer tu pa tam od lepih napadov Obzora. Vendar pa Rupena II. nima pravega dela. Rupena I. prisili Germana dvakrat do obupne valange, enkrat je Bizjak, kateremu German odnese gotov strel. Tako koleba igra skozi cel prvi polčas v znamenju lahke premoči Adrije.

Drugi polčas hoče Adria živeti na doseženem goalu. Napadalna vrsta iste izgubi Saksido, ki se potegne v branbo. Obzor je bolj kompakten in napada mirneje. V napadu istega se čuti pomanjkanje Zadnika, Kovačič, ki je branil v prvem polčasu, nastopi mesto levega krila. Opaža se lahka premoč Obzora, katero je treba pač pripisovati dejstvu, da se je napadalna vrsta Adrije zredčila. Ker je ponehal dež je tudi žoga veliko težja in fizično močnejši Obzor jo razmeroma lažje nosi naprej. V drugem polčasu utrpi Obzor dva korneja, Adria enega. Pri enem plasiranem strelu, strelija Košta od Rupene mojstrsko podano glavo z glavo čez prečko. Rupena zgreši žogo, ki se odbije od Germana in strelja bomba v aut. Igra je vedno ostrejša, vedno bolj živa, srdita... dokler — ne izgineta kar dve žogi čez mrežo na spodnji strani igrišča.

Igrilci pričakujejo, a žog ni... (Naposled so žoge našli — kje bo zanimalo koga drugega — sodnik je radi tega moral prekiniti tekmo 12 minut pred koncem.)

Sodnik g. Novak. Ne smemo ga več prištevati k našemu naraščanju. Vodil je težko tekmo prevdarno in dobro. Sprejedal je sicer

marekaj, a na splošno je zadovoljiv.

Zmagovalci: Rupena II, Cesar, Šteblaj, Kocjančič, Vrbec, Stofa, Košta, Bizjak, Rupena, Saksida, (kap.) in Vrtovec. S. R.

M. D. «Rocol» - S. K. «Jadran» 6 - 2 (4 - 1)

V nedeljo dne 6. t. m. se je odigrala prvenstvena tekma II. divizije med zgorajimenovanima četama na igrišču «Obzor» v Rocolu. Igralo se je vseh 90 minut pod dežjem in v največjem blatu. Radi tega nista mogli četi razviti prave igre; posebno se je to opazilo pri Rocolu, ki ni vaju igrali v blatu. Če pomislimo na okolščine, v katerih sta četi igrali, jima moramo priznati, da sta se potrudili igrati kar najboljšo živahno in hitro. Rocol si je s to tekmo še skoro zagotovil mesto prvaka II. divizije; izidi, ki so 6-1 proti S. K. «Val II», 6-2 proti S. K. «Jadran», so za mlado četo Rocola nekaj častnega. Disciplina, ki vlada letošnje prvenstvo (seveda se govori tu na splošno, izjeme so povsod) v drugi diviziji, bi bila lahko v zgled starejšim in boljšim ter močnejšim četam I. divizije; tudi tekme v tej diviziji so bolj napester in zanimive nego v prvi. — Toda predidmo spet k tekmi! Obe četi sta nastopili popolni; do incidentov ni prišlo (kar se pa v I. diviziji le malokrat zgodi).

Kmalu po začetku prvega polčasa je Jadran, ki prvi prebije vrata z lepm visokim kotom, Rocolčane ta goal iznenadi, a se svojega stališča kmalu zavedo ter preidejo v kazenski prostor nasprotnika, kjer se sučejo skoro vsi prvi polčas. Izenačenje pade kmalu za tem po zaslugi belo-plave leve spojke. Ne preteče mnogo časa, ko sledi temu drug goal po zaslugi desnega krila, ki strelja ozko in nizko v kot. Na vsako stran po eno enajstmetrovko prisodi g. sodnik popolnoma upravičeno: Rocol jo izrabi, medtem ko Jadran zastrelja. Kmalu potem pade še auto-goal v prid Rocolu. V II. polčasu je Jadran, ki ljuje napada. Belo-plava obramba in halfi so vedno na delu. S krasno fugo preidejo Rocolčani v napad; iz mešle, ki je nastala pod vrati nasprotnika, pade goal leve spojke. Jadran se ponovno vzdrmi; kmalu nato iznenadi rocolskega vratarja strel iz daljave, ki konča nemoteno v mreži. Proti koncu igre pade zadnji goal po zaslugi leve spojke, ki se je ta dan izkazala popolnoma na mestu.

Sodnik g. Smerdel popolnoma na mestu.

Ceta zmagovalca: Gustinčič-Ražem, Rojce-Bidovec, Lah, Marušič-Babič, Sila (3), Kaligaris (1), Vavovec in Preprost (1). Sp. om.

Iz tržaške pokrajine

IZ SLAVINSKE OBČINE

V «Edinosti» večkrat čitam, kako se po nekaterih krajih naše domovine pritožujejo, da so veliki davki, in v naši občini nismo nič na boljšem. Kmetovalci pridejo skupaj, pa se druga ne sliši, kakor o velikih davkih in o pomanjkanju denarja. Po mojem skromnem mnenju bi bilo na mestu, da bi se tudi pogovarjali, kako bi naše zemljišče zboljšali in da bi več pridelali in z manjšimi stroški, tako da bi stroške znižali, dohodek zvišali. Slovenski pregovor pravi: Sam si pomagaj in Bog ti bo pomagal!

Letos je tako zvano hroščevno leto. Prej pod avstrijsko vladavino smo imeli zakon, da so morali kmetovalci hrošče nabirati in zatirati. Vsaka zemlja jih je morala nabirati dva polovnika. L. 1909. je v naši občini sklenil, občinski odbor, da plača še zraven za vsak polovnik en krono, in tako so nabirali šolski otroci in tudi odrasli. Samo v Matenjavsi jih je takratni vaški oskrbnik Matija Debevc pokopal v nalašč za to napravljeno jamo 324 polovnikov. Koliko so jih po drugih vaseh, mi ni znano. Takrat so se hrošči tako omejili, da se več skoraj nič ni poznalo na polju; a od l. 1909. se hrošči tudi niso več pobirali. L. 1914. je začela svetovna vojna ter spremenila zemljevid in tudi zakone. Sedaj nas ne sili nihče, da bi hrošče zatirali. L. 1924. je bilo tudi leto hroščev, in ker jih toliko let ni nihče zatiral, se je te golazni toliko namnožilo, da je bil hrastov boršt, ki meri nekaj hektarjev, 20. junija

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Obletnica

Včeraj, v ponedeljek, se je brala v štandreski cerkvi maša zadušnica po pokojnemu dr. Antonu Gregorčiču o priliki dveletnice njegove smrti. Veliko število prijateljev, znancev in častilcev je prisostvovalo z zbranim duhom sv. opravilo. Sklenilo se je, da se postavi velezastolnemu možu za goriško deželo primere spomenik na njegovem grobu na štandreskem pokopališču.

Tedenski obračun

Ni sicer rodila čednost letošnja resnost našega pusta, ampak predvsem gospodarska mizerija, toda vendar smo tega veselili, češ eva sreče v nesreči.

Plesno veseljačenje je poznalo po celi naši deželi stroge meje zmernosti, ako izvzamemo dvoje krajev v neposredni bližini Gorice, kjer se že kažejo znaki podvignosti med mladino ravno radi prikomernega veseljačenja. Se celo trgi, kjer so v predvojni dobi trgovci in ona naša jara gospoda, katere pa sedaj ni več med nami, ubijali dolgotrajni tednov z neprestano sledenjem se plesnim veseljem, so letošnji pust le v skromnih mejah dali duška želji po plesu.

Povsod je pa naše ljudstvo obhajalo in obhajalo udeležbo naših ljudi po dveh, treh krajih pri plesih, pri katerih je bila očitna naznanjena svrha škodljiva za nas vseh.

V vipavski dolini, po Brdih in na Krasu je že začelo živahno delo na polju in posebno v vinogradih ter okoli sadnega drevja.

Brda so zopet pokazala, da kažejo manj konservativnosti v gospodarstvu kot pa vipavska dolina ter večjo vneto za edino panogo, ki sedaj v toplih legah Goriške obeta uspeh: sadjarstvo, in sicer predvsem breskovi nasadi.

Denarna kriza pritiska posebno sedaj občutno, ko je treba nakupovati gnojila, kmalu že vitriji in drugo.

Pa vendar ni v ljudeh tiste potrtosti, obupa in dezorijentiranosti, ki je vladala v najhujših zimskih mesecih. Pomlad in z njo delo prinaša nove upe, novih sil in večje zaupanje v bodočnost.

Vse sprevideva moč gesla za sedanje čase:

Zvesti sebi, prežeti dela in varčevanja.

BOVEČ

Zopet «Automobilisti»

Uspeh veseloigre «Automobilisti» je bil v nedeljo popoldne tako popoln bodisi glede igranja bodisi glede obiska občinstva, da ni prav nič izključeno, da je ne bo v nedeljo zopet prisopil v Bovec.

PODBERDO.

Cesta - Stari sveti - Osebnost izhaznice.

Pred 15-20 leti, ko še ni bilo železnice skozi našo vas, ko se človek ni mogel posluževati drugega prevoznega sredstva v naših gorah kot nog in morda kakkega voza ali podobne stvari, je bila cesta, ki vodi po baški dolini, v precej dobrem stanju. Ker je bila pač edina prometna proga, se je vse bolj skrbelo zanjo kot kdaj poprej. Kakor hitro pa se je po baški dolini speljala železnica, se je tudi cesta zelo zanemarila. Dandana je bila pač tedaj, da, ko se ima neko drugo popolnejše in praktičnejše prometno sredstvo, se cesta kratkoma ne rabi več.

Cesta je padala tako v vedno slabše stanje. Vendar se je pred vojno vsaj še nekoliko skrbelo zanjo, tako da ni prav razpadla. Tudi med vojno, ko se je cesta zelo razpadla, in je bila zlasti takrat strateško znamenita, se je zelo popravila in izboljšala. Drugače je bilo po vojni, ko se je cesta popolnoma zanemarila, ko se je opustila vsaka poprava na njej. Voda je čisto vedno bolj izpodjedala, tako da je prišla v tako stanje, da v

nekaterih mestih skoraj ni več varna za promet. Zadržna jesen jo je razvnela še povodni, tako da je danes nujno potrebna popravila, kajti bolj ko se bo odlašalo, v tem žalostnejše stanje bo padala.

Zadnje dneve pusta sta se poročila menda najstarejša poročena, kar jih je kdaj bilo v naši vasi, namreč 67 letna nevesta je rešila 55 letnega zeta samote in samskega davka. Fantje, vidite, da vam starejši dajejo zgled in da vam ne kaže drugače, kot da poveste vašo trdovratno samsko zastavo.

Veliko sitnosti delajo varnostni organi po naših krajih radi osebnih izkaznic. Temu se pa ni čuditi, ker je pač Podbrdo kot centrum v baški dolini in zraven tega še zadnja postaja. Naše vašane in okoličane opozarjamo, da si čim prej nabavijo potrebne izkaznice, da ne bodo imeli sitnosti in neljubih stroškov.

GORJE PRI CERKNEM.

Meni se zdi, da svet ve jedva toliko o naši vasi in nas samih, da ve, da obstaja na Cerkljanskem nekva vas s temle imenom. Da bi pa kdaj kdo poročal v naših časopisih o naši vasi, se le redko dogodi. In vendar naša vas ni tako majhna, da bi se kar prezrla. Potrebna je torej, da se tudi mi oglasimo v naših časopisih, da se tudi mi damo spoznati svetu, da bo svet vedel o naših težavah in trpljenju, o naših dogodkih, o našem življenju sploh.

Eden izmed glavnih dohodkov naših je oni, ki ga dobimo za prodajo lesa. Lesna trgovina je pri nas zelo razvita; veliko našega lesa se spravi v cerkljanske žage, a mnogo se ga proda raznim domačinom in tujim lesnim trgovcem. Les gre še po precej visokih cenah. Škoda le, da se ga vse preveč proda in se na ta način kras naših tal, naši gozdovi vedno bolj redčijo in redčijo.

Znamenita je naša vas tudi po tem, da ima zelo veliko število mlinov; le škoda, da letos po slabih letini ni veliko obrata v njih. Upajmo pa, da bo v bodoče kaj boljše da se bodo tudi koleša naših številnih mlinov vrtela bolj veselo kot doslej.

CERKNO

O Cerknu, znamenitem trgu naših gor, «Edinost» marsikdaj priobči kako novico, da svet spozna naše življenje, dogodka, ki se predvsem tičejo nas samih, ki so pa kljub temu podobni dogodkom drugih velikih trgov in vasi po deželi.

Kot v druge obmejne vasi in trge, tako so tudi v Cerkno poslali precej močno četo mlitnikov, ki strogo izvršujejo oblast. Posebno imajo ljudje veliko sitnosti in strahu zaradi osebnih izkaznic, katere si seveda tudi hitro nabavljajo.

V zadnjem času smo dobili v našem kraju tudi novega didaktičnega ravatelja, kar nas je prejšnji zapustil. Sprememba tega je zanimiva samo v tem, ker je novi g. didaktični ravatelj duhovnik, to je slučaj o katerih se malo sliši po deželi. Bomo videli, kako se bo izkazal, pozneje.

Cerkljan.

Reška pokrajina

IL. BISTRICA.

Odgovarjam «Domačinu» na njegov odgovor na moj dopis v «Edinosti» od 27. II. več zaradi javnosti.

Moj dopis je opozoril javnost na zapravljane energij s plesi, ki so v tej gospodarski razvalini mnogo bolj obsojani vredni kot svoječasno. Namignil je na pot, po kateri bi morali že zlozi iz individualnega gospodarskega nagiba, da bo delo odgovarjalo novim postulatam in bo imelo pečat resničnega snovnega in duhovnega udeleževanja, kar je istovestno predvsem z gospodarsko ohranitvijo in tudi preosnovno osobito nižjih plasti naroda. Tako bi, umevno, delovali tudi za prosveto, čeravno za enkrat posredno. — Pa se oglasil očetoški klic, ki skuša prekluniti vsebino dopisa in ga tolmačiti

to javnosti, češ: saj dopisniku je le do naših plesov, t. j. on je oseben. Sicer pa navadni moralist — «ta človek s temnimi moralnimi očali» — ne zna niti toliko, da so naši plesi vse nekaj drugega od vaških «šlager», kjer se noro pleše; da so potrebno zlo (!) in akoraj, skoraj vzgojni, ker tej Terpsihori ne dvori Bak, marveč vse kdo drugi. Mogoče nov bog poosebljene treznosti). Tukaj ni pohujšanja, ne gospodarske propasti, marveč le skromna zabava in dostojnost. — Krasen spev, da potisne človeka par korakov nazaj. Čeravno se nisem v dopisu spustil v potankosti plesa, moram mimogrede omeniti, da če bi nategnili plesno harmoniko, bi nam razen zastarele polke in mazurke zapela še marsikatero «vzgojno» pesem. Pa pustimo kostim Terpsihore! Če je dopisnik tako srečen, da mu je možno mimo težkih skrbi za fizični obstoj in se mu tako hoče po Terpsihori, ne velja to za ogromno večino naroda. Priporočam mu, da pazno sledi glasom z dežele, ki so tako protivni njegovim izjavam. Od vespovsod zveni utemeljeno jadjikovanje, ki terja od nas samozatajevanje in obvladovanje strasti, kar pa je dopisniku najbrže zoperno.

Ne morem mimo njegovega ne ravno preveč logičnega konca. — «Hvaležni moramo biti, da tako skrbi za dobrobit našega okraja (kdo — Terpsihora ali dopisnik, ki ga on, kot sam obžaluje, ne pozna?), le prehudo naj ne sodi. Jaz imam vtis itd.» Sedaj se torej deluje le na gospodarskem polju, medtem ko se zanemarljivo kulturno potrebo. Kaj pomeni ta zmeda? Kdor dela za gospodarstvo, naj bi tudi za prosveto, ali eni delajo za prvo, drugi pa (s plesi) za drugo. Ne ostaja nič več, kar bi plemenitilo, dvigalo spopolnjevalo. Evo duševnost, ki ji moramo napovedati boj.

V mojem dopisu stoji dobesedno: «Da ne gre naša duševna potreba iz te vsakdanje tesnobe, da res ne moremo iz plesne dvorane malo višje in globlje! Kam sem s tem meril, ako ne na prosvetno delo! Sicer pa bi moral «Domačin» vedeti, da je bila Terpsihora, ena izmed devetih muz, pozneje boginja petja in šele najzadnje boginja plesa.

Upam, da se bo nervozna Terpsihora usmili in se bo gospod dopisnik oglasil bolj trezno, resno in stvarno. Le tako bom odgovoril.

TRNOVO.

(Oder).

Tri dni zaporedoma (nedejja, poned., torek) smo se malo osvobodili duševne depresije, v katero se pogrezamo zaradi vsem znane zastoja v gospodarstvu in sploh v vsem javnem življenju. Za to, to je za ta odidih pa smo morali med samostanske zideve. Gejanke so nas presenetile s precejšnjo dovršenostjo v nastopu v precej bogatem sporedu, ki je pričel s precej pikantno in času in tudi kraju primerno komedijo «S prestola v coklje». Posebno lep je bil samogovori «Grozni otrok», ker je prišel do izraza s posebno dinamiko. Enako je občinstvo ploskalo komičnemu duetu «Vreme», v katerem sta se sodnik in vaški župan prepirala za vreme. «Originalna služkinja» zasluži pohvale, a ni našla odmeva, ker je občinstvo ni razumelo (v italiji jeziku). Čeravno se je zamorčkom pri njihovem plesu malo zaletavalo, vendar smo jim z veseljem sledili. Pustnemu razpoloženju je odgovarjal «pariški sejem», prizor z vokalno glasbo.

Zavodu častitamo na uspehu. Res, da mu je ob tolikem številu gojenk možno izbiranje, a vendar zveni od povsod njegova skrb in umevanje. To iz samostanskih zidov, — pa izven teh? Odmora ali bolj: pustne (puščobne) zabave je že več kot dovolj. Tu so dobre moči tudi za oder in kljub pozni preskušne dobe bi lahko pokazali vsaj dobro voljo. Ker nosi mlada bodočnost, imamo pravico in dolžnost terjati od nje nekaj več

kot — nič. Zato bomo natančno sledili vsakemu njenemu koraku. Te pravice pa se zavedamo še iz enega drugega razloga, ki postaja vedno bolj pravica najmanjših izmed majhnih. To velja tudi za bištriško mladino.

Znanost in umetnost

„Španska muha“
(K uprizoritvi v Gorici dne 5. in 6. marca)

Gledališče na splošno doživlja krizo, to beremo vespovsod. Ljudstvo se obrača od zelo hramu umetnosti, njegovi koraki ga vodijo drugam. Kaj je temu vzrok? Ali se je spremenilo občinstvo, ali se je spremenilo gledališče? Reči moramo, da se gledališče, vsaj pri nas, ni korenito spremenilo. Spremenilo se je občinstvo. Ne zamerite umetnosti, zametuje način podajanja umetnosti. Občinstvo je bilo tako in bo tako, da hoče živati. Če se je spremenila doba, okus in mišljenje ljudi, se mora spremeniti vse, kar je s tem v stiku. Ako se občinstvo na splošno odvrta od gledališča, ni znamenja, da je vse občinstvo za nič, ampak da z gledališčem kot takim ni vse v redu. Prav dam angleškemu pisatelju Chestertonu, ki pravi: «Če občinstvo zahteva take in take snovi v romanih, čemu bi mi tako ne pisali? Saj ni rečeno, da bi detektivski ali aventuristi roman ne mogel biti umetnina. Pišimo, da bo prav za občinstvo in za umetnost, pa bo tudi za nas!» Isto je z gledališčem, tako glede dram kot glede uprizoritev. Nedavno sem bral članek, v katerem zaključuje pisec: «Kakšna bo bodoča drama, ne vemo. Ali bo zmes kina, varietete, drame in komedije? Glavna naloga bodočnosti je, da najde pot, po kateri bo gledališče še vedno za najširše množice glasnik umetnosti».

Ta vprašanja so splošna, evropska. Omenil sem jih zato, ker skušajo nekatera gledališča udušiti krizo s tem, da igrajo bodisi igre spolke vsebine ali lahke komedije in burke, pri katerih se ljudje zabavajo do krohotu. Tudi ti niso zadeli žeblija na glavo. Občinstvo ne zavrača umetnosti, nasprotno: zahteva jo! Podajte dobro, duhovito komedijo in plehko burko, videli boste, s katero bo občinstvo bolj zadovoljno. Dolgočasnih iger današnje občinstvo ne mara. Če je igra drama, mora biti tako tragična, da vse pretrese. Če pa je komedija, mora nuditi smeha in duha ob enem.

Ne samo smeha! S tega stališča «Španska muha» v svojem svetovnem romanu ne donesa drugega dobička kot tresenje trebušne mreže, smeh do solz, kar je tudi nekaj vredno, le da po take žitke ni treba hoditi v gledališče. Naslov sam: «Španska muha» je za lase privlečen in bi igra lahko nosila z isto pravico katerikoli drugi naslov. Ta vsiljivost naslova je celo zoprna. Vsebinska je plehka. Opisuje nam družino, ki ima na jeziku moralno, v resnici pa se razkrivajo najgrš strani njih nemoralne preteklosti v raznih komičnih zapletljajih. Igra ni pisana kot satira na lažimoralo — podobnih iger imamo dovolj in so boljše kot ta — ampak uporablja ta dvojen obraz ljudi kot sredstvo za humor. Kdor pozna mnogo takih plitvih komedij, bo opazil

premno situacijskih podobnosti med njimi. Človek bi dejal, da so zgrajene vse po enem kopiju. Priznati je treba, da je tehnična gradba igre zelo dobra, zapletki presenetljivi; vendar komika ni dovolj racionalno razdeljena. Igra postane šibkejša tam, kjer se začne (v tretjem aktu) dejanje razpletati. Proti koncu pa celo oslabi in razplet se mi zdi prešablonski. Značajni niso dobro risani in si je nekatere ljudi le težko ostro predstavljati. Skratka: igra nima z umetnostjo nič opraviti. Če jo je «Dramatično društvo» uprizorilo, jo je uprizorilo v dobri veri, da mora dati v predpustu kako veselejšo komedijo. Se strinjamo. Ali v bodoče bo treba izbirati tako, da bo volk sit in ovca cela. Saj imamo takih komedij, ki vzbujajo smeha željnim ljudem salve krohotu in imajo vendarle umetniško vzgojno vrednost. Igra ima še eno napako. Pisana je za veliko mesto, kjer je življenje, mišljenje in čustvovanje povsem različno od našega, zato se je mogoče le težko in prisiljeno zvijeti vanjo. Marsikaj nam je zoperno; presaditev na naša tla je pa tudi zelo nerodna, diletantska.

Igranje takih iger zahteva od igralcev brezpogojno dobro znanje ulog in veliko vaje. Tega o sobotnem igranju ne moremo trdit. V razburjenih prizorih, kjer se morajo kratki stavki stikati drug z drugim nepretrgoma, so nastajali mučni odmori.

Igra je radi tega tu pa tam trpela na živahnosti. V ostalem ne morem trdit, da bi bila katera uloga prav slaba, ženske uloge so bile do malega vse dobre. Tudi je bila igra dovolj dobro zasedena. Ker se igra sama nagiblje na grotesknost, ni nič napačnega, če je bilo tudi igranje nagnjeno tu pa tam v to smer, smelo bi biti še bolj, le pri vseh igralcih enako. Komiko v igri in v maski sta pogodila zelo dobro g. Košta in g. Medvedšek; srednji v tem oziru je bil g. Živec. Par mask je bilo premalo; dostojni, to ubija iluzijo gledalcev.

Kljub vsemu bi želeli bolj vestnega studiranja posameznih ulog in prizorov; v tem oziru opazujemo od lani nekako nazadovanje. Dvorana je bila pri sobotni predstavi bolj počlo zasedena. Od naših meščanov bi bilo pač želeli, da bi obiskovali

predstave v večjem številu. Nedeljska predstava se je izvršila ob nabito polni dvorani.

France Bevč.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 284

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekaru Rovis) popravila, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 231

PIANINI, harmoniji, avtomatični klavirovi, virji, novi, zamenjeni, iz prvotnih tovarn. Plačanje na obroke. — Riosa, Trst, Valdirivo 24. 286

TRGOVINA jestvin, na lepi legi v mestu, delo gotovo, se da v našem Kolarskih, kavarna Procuratore. 318

CEVLJARSKI podelavci, ki zna dobro šivati se sprejme, via Aleardi 3, čevljar-nica. 319

KOPERSKI krompir za seme, zamenjen, se proda. Grizon, via Ruggero Manna 3, čevljarica. 320

OSLABELI GOSPODJE (nevrateniki) dobijo važno pojasnilo. Ponudbe pod št. 321 na tržaško upravnistvo. 321

A. ZNIDERŠKEVE PANJE najnovejšega sistema ima v zalogi Čebelarska zadruga v Gorici, via S. Giovanni 6/l. Cena zmerna. 322

TRGOVSKI POMOČNIK mešane stroke, samostojna moč želi vstopiti v službo. Pripravljen tudi sprejeti vodstvo kakšne podružnice. Naslov pod «Zanesljiv» na gorisko upravo. 292

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 265

Tvrđka H. PETRIČ v Postojni priporoča svojo bogato zalogo ur, zlatih in srebrnih predmetov in raznovrstnih daril.

Zaloga originalnih živalskih strojev «Singer». Prodaja tudi na obroke. Pouk v veselem brezplačno. 193

Predno prodaje KRONE, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO obiščite zlatarno 111 v TRSTU, Stermi Via Mazzini št. 43 kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljalnice.

Dr. A. GRUSOVIN

se je preselil s svojim zdravniškim ambulatorijem v ulico Arcevescova št. 7, I. - Gorica, nasproti nadškofijske palače. 329

ZENNARO & GENTILLI

TRST - Skladišče: Via P. L. da Palestrina 3, tel. 225. Prodaja na drobno: Piazza in Via Renato Imbriani, tel. 2689. Prosta luka: Skladišče 4

Največja skladišča Julijske Krajine tuzemskega porcelana stare in odlikovane tovarne RICHARD-GINORI Doccia (Firenze) s skladišči za tranzit in izvoz porcelana, lončevine, kristalov, stekla, namiznih in toaletnih servisov, damizlan, črnih, belih in zelenih steklenic za lekarne.

PRILIKA: Velika partija porcelanastih krožnikov za dom in restavracije.

Cena za dva pletva in en globok krožnik Lit 9'60

Velika zaloga majličnih umetnin, potrebščin za razsvetljavo, cvet za svečke, tulipanov in klobukov za elektriko, kovinskih potrebščin in vseh drugih potrebščin. Steklene šipe, prozorne in barvane v vsaki meri, debelosti in kakovosti. Ornamentalne šipe, bele in barvane, katedralne, kristali v debelosti 40 mm, prabrisbe za avtomobile, navadno steklo za podo, debelo do 40 mm. Imitacije kristala do 2 metrov širokosti in 4 metre visokosti, debelega 4 1/4 do 6 mm.

Latna tovarna za izdelovanje in brušenje zrcal, zvez v svincu in medenini, zatemnjenih šip potjem kisline ali peska.

Delavnica v lastni hiši v Rojanu

Cene zmerne. Največja prikladnost.

Na zahtevo ceniki in proračuni brez plačn o

Govori se slovenski (309)

PODLISTEK

(70)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Ko se je Ruta naslednjega dne prebudila, se ji je glava streznila in dogodki prejšnje noči so se ji zdeli fantastične sanje; sram, kesanje in utešen ponos so ji valovali v duši. O, kako zapeljiv in nevaren je bil Valerijev mož! Ali je mogoče, da daje prednost Samuelu? Toda to je vseeno. Prevara je prevara in Ruta si je prisegla, da se ne bo več sestala z Raulom, in je on ne sme več videti ne zvedeti, kdo je ona.

Poklicala je sobarico, ki ji je rekla, da je že pozno, da je bankir pozajutrekoval in odšel v pisarno ter rekel, da se vrne šele zvečer in privede s seboj nekaj gostov k večerji. Mlada žena je vstala s težko glavo in velela prinesiti otroka, toda ko je mali Samuel prišel k njej v sobo in iztegnil proti njej svoje ročice, bi bila skoraj vzkliznila: to je bil živ knezov portret! Po kakšni čudni slučajnosti je imel Samuelov sin poteze njegovega tekmeca in kakšna strašna izkušnja je bila za Ruto, da je imela neprestano pred očmi te črne žametaste oči, te pepelaste kodre in ta zapeljivi nasmeh, ki so vzbujali v njej njegovo sliko, katere je morala izbrisati iz svojega spomina. S težkim srcem je pritisnila otroka na svoje prsi.

Dan ji je prešel v težkem nemiru, a zvečer,

ko je zagledala Samuela mračnega in ravnodušnega kakor vedno, ji je srce močnejše zabilo, kakor še nikoli; vendar pa niso njeni pošteni nameni oslabili in po goreči molitvi je legla ter sklenila, da se bo zogibala izkušnji ter ostala zvesta svojim dolžnostim.

Drugi dan po oni maskaradi je rekel Samuel ženi:

— Draga Ruta, iz Pariza sem prejel take vesti, da moram takoj tja odpotovati; s vlakom ob štirih se odpeljem, — bodi tako prijazna in daj pripraviti moje reči ter ukaži obed za tretjo uro.

— Kdaj pa se vrneš? — je vprašala Ruta.

— Tega ne morem določiti; morda čez pol-drugega mesec, a morda čez dva ali še pozneje.

Mlada žena je poblebledela. V teku nekaj mesecev bo morda sama, obojena v dolg čas in izročena izkušnjavam.

— Samuel, — je zašepetala z boječim, negotovim glasom: — vzemi me s seboj. Že davno sem si želela videti Pariz; a brez tebe je tukaj tako žalostno, tako pusto!

Mladi mož jo je začudeno in nevoljno pogledal.

— Kakšna nes pametna misel! Ne grem v Pariz na zabavo, ampak po važnih opravilih, ki me bodo zelo zaposlovali; ne morem potovati z vso družino, z ženskami, pestunjami in tako dalje, ker menim, da nečim pustiti otroka v nadzorstvu služabništva; razen tega ne smem pozabiti, da taka hiša, kot je naša, ne more ostati brez nadzorstva. Glede izdatkov sem že naročil Leviju, naj ti izplačuje.

Po obedu je bankir nežno objel otroka, ki ga

je navidezno zelo ljubil, hladno poljubil ženo na čelo in odšel. Z malim Samuelom v naročju je mlada žena stopila k oknu ter gledala za možem, ki je sedel v voz; on pa se niti ozrl ni nanjo in čez nekaj trenutkov je elegantni voz izginil na uličnem ovinku.

Ruta je oddala pestunji otroka, se zaprla v sobo in se prepustila solzam; jeza in trpko čustvo užaljenega ponosa sta zavihala v njenem srcu.

— Ah! — je šepetala, — zate, Samuel, sem samo gospodinja in pohištvo v tvojem stanovanju; ti ne hrepeniš po moji ljubezni. Hotela sem ostati poštena; toda ti sam me siliš, da iščem druge ljubezen, ki je nimam od tebe, in jaz te bom varala s človekom, ki ti je ugrabil ljubljeno žensko.

Z žarečim obličjem je sedla za pisalno mizo in napisala s tresočo se roko: «Če želite videti Gemmo, jo dobite jutri zjutraj ob enajstih na „Angleškem dršališču“».

Napisala je naslov, ki ga ji je dal Raul, nato je pozvala Lizeto ter ji velela, naj jo spremi k neki ubogi starki, ki ji je nekoč pomagala. Čez deset minut sta zapustili hišo in Ruta se je posrečilo neopazno vreči pismo v pisemsko skrinjico.

Naslednjega dne se je podala na kraj sestanka. Ker je bilo še zgodaj, ni bilo na dršališču mnogo ljudi, toda ona je takoj zapazila Raula med drsalci. Z žarečim in sijajočim pogledom mu je pobitela naproti.

— Draga, — ji je zašepetal Raul, ko sta se drsala po ledu. — Kako naj se vam zahvalim, da ste prišli? Vprito radovednih pogledov vseh nav-

zočih pa je to nemogoče; zato sem pripravil pismo, v katerem vam predlagam načrt, kako se bova shajala brez prič. Spustite na tla muf, in ko vam ga bom dvignil, vtaknem vanj pismo, in če sprejmete ta načrt, vam jutri padem k nogam.

Ko se je Ruta vrnila domov, je nestrno odprla pismo in prebrala sledeče:

«Draga, za oba, toda zlasti za vas, ako hočete ohraniti pred mojo tajnost svojevojga imena, ki jo bom jaz vedno spoštoval, je neobhodno potrebno, da skrijeva najine odnose za neprodno temo, zato vas prosim, da sprejmete moj načrt. V predmestju imam hišo, v kateri živita samo dva človeka, ki sta mi popolnoma udana in bosta molčala kot grob. Pojutrišnjem pride po vas eden izmed njiju, Nikolaj Netozu, z vozom od dveh urah. Čakal vas bo na oglu ulice „le Dôme“, pred vhodom v trgovino „Racionalna ekonomija“; vi pridite od druge strani trgovine, pustite tam svojo služabnico in pojditte mimo te trgovine v naznačeno ulico. Na Miklavževem bo stal lakaj v črni livreji s kokardo; ko pojditte mimo njega, poreče: „Madam Gemma“, a vi odgovorite: „Rdeča vrtnica“. Nato se mirno vsedite v voz, ki vas pripelje v hišo, kjer vas sprejme oni, ki komaj čaka, da vam pade k nogam!»

Ruta je skrbno sežgala nevarno pismo, ko je sklenila, da bo točno izpolnila knezove predpise. Določena dne je šla v ono trgovino, katere je bila sicer odjemalka. Skozi to trgovino je prišla na določeno ulico; nihče ni obrnil pozornosti na mlado žensko v preprosti črni obleki, a pred njo je stopila iz trgovine, si je pokrila obraz s kopreno. Nekaj trenutkov pozneje jo je voz naglo peljal proti kraju sestanka.

J. H. Pestalozzi

Ze je preteklo — dne 17. februarja — sto let, odkar je umrl veliki pedagog in ljubitelj otrok Pestalozzi. Prav je, da se mu ob tej priliki oddamo s par vrsticami tudi mi.

Ta veliki Švicar in ob enem veliki zemljan se je rodil dne 12. januarja leta 1746 v Zürichu. Tam je tudi doživljal svoje študijske pravoslavje. Bral je Emila Rousseaua, ki je s svojimi spisi zelo vplival nanj. Veliki francoski revolucionar je tako vplival nanj, da se je odločil, da zastavi vse svoje življenjske sile v to, da dvigne svoj narod iz fizične in moralne bede in ga privede k pravi kulturi in blagostanju. V prvi vrsti je sklenil, da ustanovi vzgajališče za siromašne otroke. Njegov načrt so ljudje z vsejšim sprejetjem, tudi z uradno oblastjo, ki je priskočila na pomoč, enako tudi mesto Basel in Bern. Ze leta 1775 je osnoval osnovno šolstvo s 50 gojenci. Toda postavila so se mu razne neprilike po robu, da je moral že leta 1780. opustiti svoj načrt. Vendar pa je dvajset let pozneje in sicer leta 1800. ponovno osnoval tako vzgajališče s pomočjo in v družbi z nekaterimi drugimi pedagogi. To vzgajališče je priznala država za svoje in mu obljubila stalno podporo. Leta 1805. ga je poklicalo mesto Yverdon pri Lozani, naj tam ustanovi poseben učni zavod, ki je kmalu postal znan po vsej Evropi. Pestalozzi je učitelje in poučevali v Madridu, Napolju in Petrogradu. Sam ruski car je tedaj izrazil Pestalozziju svojo blagovolenost. Filozof Pichte je dejal, da Pestalozzi pomenja obnovo človeškega rodu. Vendar pa je imel, kakor vsaka dobra stvar, tudi veliko sovražnikov. V neprestanem boju je bil z njimi. Dejali so, da je slepar in norec. Moč teh ljudi je bila tako velika, da so ga privedli od tega, da je moral leta 1825. razpustiti svoj zavod, v katerega je položil svoje življenje in svojo kri. Dve leti za tem je veliki pedagog in dobrotnik človeštva — umrl; dne 17. februarja leta 1827.

Osnovna poteza njegovega delovanja je bila ljubezen. Prva njegova skrb je bila, da dom postane hram, v katerem bo deca dobila prve nauke in napotke za življenje. Široke mase naroda je hotel z učenjem dvigniti iz mraka in duševnega mrtvila, da se sami sebe zavédo. Njegovo delovanje je pričelo tedaj, ko se je zavedel duhovnega siromaštva širokih slojev. Sovražili pa so ga ljudje, ki niso marali, da se ljudstvo izobrazi in spregleda, ker bi bilo to v škodo njih, ki so jih tlačili in izmagovali. Najznamenitejšo njegovo delo je »Lienhardt in Gertruda«. V njem opisuje Pestalozzi, kako Gertruda vzgaja svoje otroke; s tem delom Pestalozzi uči, kako naj vse matere vzgajajo deca; v Gertrudi sami jim postavlja lep vzgled.

—fb—

Drebelci iz znanosti in tehnike

Človestvo se že dolgo let muči, da odkrije skrivnost televizije. Telefon je priprava, s katero se moremo na poljubne daljave pogovarjati po žici ali tudi brez nje. Televizijski aparat je pa priprava, s katero bi se mogli na isti način na razdaljo tudi videti. Tako pripravo je v Angliji izumil že pred letom J. L. Baird, v Franciji pa na nekatere drugih principih je isto dosegel mlad znanstvenik M. Dauvillier. Oba izuma sta še vedno v svojih početkih; na kratke daljave služita oba, nista pa še dovolj zrela za občo rabo. Navzlic temu je televizija potrjeno dejstvo.

Baird je tako gotov uspeha, da je pred člani britiskega znanstvenega zavoda (British Royal Institution) napovedal splošno uporabo televizije že čez eno leto. Povedal je tudi ceno aparata, namreč tri tisoč lir ali kaj malega več. Tako stojimo danes pred novim tehničkim čudežem.

V Ameriki so nedavno zgradili veliko električno lokomotivo, ki sama proizvađa elektriko. V sebi ima velik dinamo in stroje, ki ga ženejo. Dinamo (generator) proizvađa 600 voltov močan tok. Rabili jo bodo za premikanje železniških voz na velikih postajah in tudi za vožnjo po stranskih progah. To je prva »električna centrala« na kolesih.

Ameriški pridelovalci orehov so organizirani v mogočni združenje, ki se imenuje »Walnut Growers Association«. Pred sedmimi leti je ta združba razpisala nagrado deset tisoč dolar-

jev za tak stroj, ki bi hitro in uspešno tiskal na neravno površino orehov znakov zadruga (varštevno znamenje).

Izmed sto petdesetih modelov, ki so ji bili poslani, si je združba izbrala konceptiran stroj, ki sta ga bila izumila Rees in Wilkinson iz Los Angelesa. Stoinpetdeset teh pečatnih strojev je združba namestila v svojih skladiščih, katerih ima petinštrideset. V ta skladišča pride 95% vseh orehov, ki jih pride-lajo v Zedinjenih državah.

Pečatni stroj pritiska zadržni znak na 2016 orehov vsako minuto, kar zneso približno petnajst tisoč kilogramov na dan. Stroški za pečatenje ali tiskanje znakov znašajo okoli eno desetinko centa za kilogram orehov.

V Nemčiji so začeli graditi okrogle hiše, to je hiše, ki imajo obliko po koncu stoječega cilindra. Vsi deli takih hiš so izmenljivi in se lahko denejo novi, če se prvi pokvari. Gradnja takih hiš je neznansko hitra. Stanovanjska kriza je bila povod tej novosti.

Na otoku Sumatra, ki pripada nizozemskemu vzhodnoindijskemu otočju, rastejo čudovite eksotične rastline. Najzanimivejša med njimi je gotovo velika Amorfola, ki je največja cvetlica na svetu. Cvet doseže velikost dveh metrov, čez prelepo cvetno čašo pa meri okoli en meter. Amorfola cvete prvo leto, ko je posajena, pozneje se razvije v lepo drevo, ki ne cvete nikoli več. Cvetje torej le enkrat v svojem življenju, zato je pa tedaj njen edini cvet tako lep in velik.

Nove vrste ročna električna svetilka je izumljena, ki je sicer za žep prevelika, v ostalem pa jako praktična, zlasti ker ne rabijo nikakih baterij. Podobna je zaprtemu cilindru. Zunaj je reflektor z žarnico v sredi, znotraj pa ima majhen dinamo. Bobnič dinama žene veliko močno pero, kakršno najdemo v gramofonu. S kljukico na zunanji strani navijemo pero, sprožimo in svetilka sveti nekoliko minut, nakar jo moramo zopet naviti. Nove svetilke izdeluje ameriška tvrdka Slaymaker Mfg. Co.

Namesto iz lesa so Američani začeli izdelovati violine iz mešanice laporja, kletja in ovsenih luščin. Mešanica je sestavljena iz enega dela kletja, dveh delov laporja in štirih delov ovsenih luščin. Pravijo, da so violine iz te mešanice izredno lepega glasu. Addison Leslie Co., tudi ameriška tvrdka, izdeluje novo vrsto kita (mastice), ki je mehek kot testo, ko se pa strdi, postane les v vsakem oziru. Baje ni boljše za razpokano pohištvo kot je ta vrsta kita.

Trubadurji
Trubadur je bil vitez in pevec; mojster v ljubezni, boju in pesmi. Nemiren, nestalen vitez je to bil, pravi klativitez, a vendar cenjen in dobrodošel povsod. Vitek rapir ob boku, na hrstu mu je viselo godalo — to je bil trubadur. Zgodaj vsako spomlad se je podal na pot; brez smotra je bil in brez namena, šel je, kamor so ga vodile oči, da se le ni izognil one romantične dežele, ki se razprostira od severne Španije do Provence v južni Franciji in potem dalje proti Italiji. Provenca, bajna dežela, kakor s srebrnimi trakovi prepletena s tisočimi potoki, vsa ozaljšana s cveticami, kjer so ptički drobili svoje mile melodije in kjer se sinje nebo vedno nasmilja.

Ta prelestna dežela je bila v času trubadurjev razdeljena v stotine majhnih vojvodin, katerih vsaka je bila v neprestanem boju s svojimi sosedi. Zvenket jekla, ki je udarjalo ob jeklo, bojni hrup — to so bili glasovi, ki so popotnemu vitezju ugajali celo bolj nego skrivnostna govornica žuborečih potokov. In potem so bili turnirji, prijateljski dvoboji, slavljini in priljubljene, kjer si je trubadur znal priboriti laurjevih vencev in — ženskih src!

Ko se je bližal trubadur kake-mu izmed številnih feudalnih dvorov, je glas o njegovem prihodu plaval pred njim. In na dvorih so ga čakali nestrpno in mu prirejali najslajnejše sprejeme. Zlati samevajoče gospe in grajske gospodične so ga čakale kopneče. Tedanja gospe, najsi je bila visokega ali nizkega rodu, ni ničesar želela tako silno, kakor da bi njeno lepoto in ljubeznivost opevali ti galantni potujoči pevci.

Nikoli prej ni bila ljubezen tako izbrano in bujno opevana

in tako strastno je ni znal nihče povečevati, kot jo je znal trubadur. Ena izmed posledic tega romantičnega pesništva je bilo povzihanje ženstva. Žena je bila dvignjena iz globin brezpomembnosti do tolike višine, kakršne ni dosegla nikoli prej in le redkokdaj pozneje.

Trubadurju dolgujemo hvaležnost za pretečni del našega znanja o mišljenju in običajih njegovega časa. Njegove pesmi, prva lirčna poezija srednjeveške Evrope, tvorijo dragocen prispevek k zgodovini. Dvatisoč in petsto je trubadurških pesmi, ki so zbrane in ohranjene do danes; v njih so drame, romance in basni. Jezik, v katerem so prepevali, je bil »Langue d'Oc«. Se govorijo v Franciji ta jezik, a le nekateri pastirji v hribih in nekatere osamljene vasice v notranjosti dežele. In ta danes tako neznan, skoro pozabljeni jezik, ali bolje narečje, je tako bogat in tako harmoničen, da skoro nima primere v svetovni literaturi.

Kateri izmed trubadurjev je imel največji pesniški dar? Ne vemo, kajti še danes ni rešeno to vprašanje. Dante in Petrarca dajata prvenstvo Arnautu Danielu, modernejši kritiki pa so na strani Bernarta iz Ventadorna. Garant Riquier, ki je bil rojen v Narbону leta 1250, je bil poslednji pripoznani član tega reda.

Gospodarstvo

Trgovina s koruzo

Koruzna postaja tudi v Italiji od leta do leta vse bolj važen produkt ljudske prehrane. Uvoz se je tekom dveh let dvignil za cele 3,5 milijone in dosegel preteklega leta približno 5 milijonov stofov. Uvozne številke se večajo iz meseca v mesec.

Kot glavni dobavitelji Italije z morake strani prihajajo v poštev Argentinijska in Romunijska, v neznatnem obsegu Zedinjene države, a letos z malimi količinami tudi Bolgarijska. Vagonsko blago dobavlja bližnja Jugoslavija.

Italija je imela letos izvanredno bogato koruzno letino, kar je povzročilo, da ni segala kakor prejšnja leta po jugoslovenskem umetno sušenem blagu. Zadnja poročila pa kljub temu naznanjajo pomanjkanje domačih zalog. Se predno so začele krožiti le-te vesti, se je na italijanskih tržiščih začela prav živahna terminska kupčija z romunsko koruzo. Velike izvozne količine letošnje romunske letine (nad 200.000 vagonov) so vplivale na padanje cen, ki so dosegle z 127-128 šilingi (približno 730) za tono cif Trst v decembru svoj najnižji nivo. Od tega meseca naprej so se stalno krepile. Nastopalo je živahno povpraševanje ital. trdki.

Naši trgovci so kljub ugodnim decembrskim cenam romunske koruze računali kakor doslej na Jugoslavijo. Druga polovica januarja je prinesla preokret. Cene so pričele precej naglo narastati. Majhne stare zaloge Argentinijske so dale inicijativo. Jugoslovenske cene so šle pri tem skoku nad paritetno in Jugoslavija se je na ta način v Italiji za letos popolnoma ome-gočila. To dejstvo je splašalo naše trgovce. Začela se je v prvi polovici februarja divja gonja agentov po deželi, ki so nudili romunsko koruzo za pome-njše dobave po precej nizkih cenah. Naši trgovci so v prvem začetku stali temu gibanju ob strani, toda podgoma so se začeli premisljati in naposled so postali dostopni terminski kupčiji. V poštev so prihajali meseci marec, april, maj in junij. Pri večini zaključkov so uvozne trdke dosegle lir 91 za 100 kg brez vreč fko vagon Trst. Malo zaključkov je bilo izvršenih na bazi lir 90, nekaj tudi izpod te cene. Kot dobavitelje prihajajo v poštev vse mogoče trdke, med njimi največ tržaških. Je pa med prodajalci nekaj čisto novih, oziroma ne dovolj poznanih trdki, o katerih se ne ve, kdaj so nastale in kako poslujejo. In ravno te trdke so prodajale blago najbolj po ceni, torej izpod dnevnih tečajev. Ker so te trdke, katerih zaenkrat nočem imenovati, v veliki meri spekulativna podjetja brez zadostnega kapitala, svetujem našim trgovcem, da si jih, predno stopijo z njimi v trgovske stike, precej natančno ogledajo. Z ozirom na nizke cene, po katerih so prodajali, lahko sklepam, da spekulirajo na rames-nih naših trgovcev in da v slučaju dvigovanja cen, prodanega blaga ne bodo dobavili. Zato

pozor in največja previdnost pred takimi trdkami, kajti že skušnje iz lanskega leta so bile precej žalostne!

Glade nadaljnega razvoja cen koruze je treba pomniti, da razpolaga Argentinijska po zadnjih poročilih s precej bogato letino. Njen produkt bo začel prihajati na tržišča šele v aprilu in maju. V prvem začetku bo prav gotovo dal smernico cenam koruze. Dalje je treba tudi pregledati dosedanje prodaje Romunije.

Baza današnjih kupčij je lir 89—90 za 100 kg brez vreč fko vagon Trst.

Fr. Cotič.

SEJENNA, KMET. POTREBŠČINE

Tržaška kmetijska družba v Trstu ima v zalogi:

Sejena, vrtna in poljska, dospela iz Nemčije.

Trave in detelje zajamčene zad-njega pridelka, detelje brez pred-nice.

Razno kmetijsko orodje ročno in vprsko; pocinkano žico za vino-grade, šape okoličanske in kraške, železne vile, grablje, cepilne nože, drvene škarje, ter razno drugo orodje.

Dospeli karbonol ali tendrin, prekuženo sredstvo zoper škod-ljivce in zajedavce sadnega drevja. Umetna gnojila. Mešanica za krompir, superfosfat, kalijeva sol, amonijev sulfat, čilski soliter.

Čobarske potrebščine nam do-spejo v kratkem.

ŠVEPLO IN MODRA GALICA

Bliža se čas preskrbe. Ne zamu-dite določiti vaše potrebe. Cene modri galici, nemški v sodih, smo določili za vagona naročila zad-njega t. m. po lir štertina 22.10 cif Trst, neocarjeno.

SEJENSKI OVES IZ ČEŠKE

sprejemamo naročila le do zadnje-ga t. m.

SEJENSKA AJDA

Vsako leto je težko dobiti pravo semensko ajdo. Vzroki: prepozna naročila.

KOŠE ZNAMKE «MERKUR»

Zadruga in preprodajalci, kateri potrebujejo večje število kos «Mer-kur», vabimo, da prijavijo množi-no, ki jo bodo potrebovali, ker bo-mo naročili le toliko, kolikor pred-vidujemo, da jih lahko oddamo.

Predznanje in naročila je po-slati na naslov:

SEJENSKI KROMPIR IZ JUGO-SLAVIJE.

Cene jugoslovanskega krompirja vedno bolj rastejo. Vagona naročila stanejo danes po 95.— L stot.

Opozorjamo one, ki se še niso preskrbeli s semenskim krompir-jem, naj ne odlašajo z naročili.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ul. Torre bianca 19.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Stanje prebivalstva v Romuniji.

Sele pred kratkim je romunsko ministristvo za notranje zadeve iz-dalo statistiko o stanju prebival-stva v letu 1925. To zamudno je treba opravičiti z okoliščino, da je bilo popisovanje prebivalstva v Bukovini in Besarabiji poverjeno duhovnikom, ki so bili preoblo-ženi z drugim delom. Iz te stati-stike je razvidno, da je tudi v Ro-muniji, kakor v drugih evropskih državah, število zakonov in povoj-nih letih znatno padlo. V l. 1922 je stopilo v zakon 169.800 parov, v letu 1925 pa je to število padlo na 163.800. V mestih je stopilo v zakonski jarem 24.500, na deželi pa 129.000 parov; razlika med mestnim in podeželskim poroka-m je potemtakem izražena v raz-merju 1:5, dočim stoji prvo prebi-valstvo napram drugemu po šte-vilu v razmerju 1:3,6. Število raz-porok znaša v letu 1925. 8000; to število stoji že štiri leta na enaki višini. V tem oziru stoji mestno prebivalstvo napram podeželske-mu v razmerju 1:2.

Število rojstev v letu 1925 znaša 606.000, in sicer se je rodilo v me-stih 73.400, na deželi pa 532.000 otrok. V tem pogledu je razmerje 1:7 v prid podeželskemu prebival-stvu. Mrtvo-rojenih otrok je bilo skupaj 11.700, in sicer v mestih 3.200, na deželi pa 8.500. Iz tega je razvidno, da se v mestih rodi 25% mrtvih otrok več nego na deželi.

Zdravstvene razmere so se gla-som nove statistike znatno zbolj-sale, kajti število smrtnih sluča-jev je padlo za 20.000. Leta 1925 je umrlo 362.000 ljudi, od teh 56.000 v mestih in 306.000 na de-želi, iz česar sledi razmerje 1:5,2, ki izkazuje, da je umrljivost na deželi za 23% večja nego v mestih.

Ker je umrljivost znatno padla, je število prebivalstva nekoliko poskočilo, čeprav je število rojstev nazadovalo. V letu 1925 je prebi-valstvo Romunije naraslo za 244.000 duš. Od tega števila od-pade na mest. prebivalstvo 17.000, na podeželsko prebivalstvo pa 216.000 duš; razmerje je potemtak-em 1:12 in iz njega sledi, da je porastek prebivalstva na deželi trikrat večji nego v mestih. Po zadnjem ljudskem štetju znaša celokupno prebivalstvo Romunije okoli 18.000.000 duš. Ako bo pre-bivalstvo naraslo v dosedanjem meri, — okoli četrtilijona duš letno — bo Romunija tekom 8 let štela 20 milijonov prebivalcev in bi prišla na vsak kvadratni kilo-meter 68 duš.

Zabavna potovanja.

V poletnem času prireajo večje paroplovne družbe takozvana za-bavna potovanja po Sredozem-skem morju, proti severu do naj-severnejšega mesta Hamerfesta, po otokih v vzhodnem delu Atlant-skega oceana. Sedaj bo prirejala enake izlete britska značna druž-ba. Najprvo potovanje se že dolo-čeno. V treh dneh se preleti 1400 milj. Prvi dan se bo vršil polet iz Londona čez Pariz, Basel v Zü-rih, drugi dan čez Stuttgart, Mannheim in Kelmorajn, in tretji dan čez Bruselj zopet v London. Ne bo minilo mnogo časa, ko bodo prireale tudi druge družbe dalje in krajše izlete po zraku, človek bo lahko obudoval iste naravne lepote, in mu ne bo treba, da bo zato izgubljal preveč dragocenega časa.

Dragoon zavoj.

Sluga kortske banke je dobil ukaz, naj nese zavoj bankovcev v Thielt. Ko je prestopil sluga v In-gelmünstru v drug vlak, je poza-bil dragoon zavoj na klopi v čakalnici. Komaj je prišel v Thielt, se je zavedel sluga, svoje pozabljivosti in nemarnosti. Tele-fonično — oprjel se je zadnje bil-ke, čeprav je bil skoraj gotov, da je dobil zavoj že drugega gospo-darja — je vprašal postajenačelnika, kaj je s takim in takim za-vojem, ki se je pustil v čakalnici na klopi. In postajenačelnik je od-govoril, da se je zavoj našel. Več ur je ležal zavoj, v katerem je bilo približno za en milijon frankov, neopažen na klopi, sotine in sto-tine delavcev je šlo mimo nezna-tnega zavoja in ko je zvečer odhajal zadnji vlak, se je postajenačelnik usmili zavoja in ga nese-l v svojo uradno sobo, češ, se bo že oglašil, kdor ga je izgubil oziroma pozabil.

Sodnik in leopard.

Neki sodnik v Berlinu je moral razsoditi, sme li imeti mož doma v svojem stanovanju živega leopar-da. Da dokaže tožence, kako pohlevna živalica je leopard, je držal zver ves čas obravnave v na-ročju. Zival se je obnašala dostoj-no, kakor bi vedela, kje se nahaja in da zavisi od njenega obnašanja razsodba. Sodnik je bil že na tem, da izreče oprostilno razsodbo, ko skoči z enim samim skokom leopar-d na mizo pred sodnika in za-piha, kakor je pač mačka navada. Vse je zbežalo. Sodnik, državni pravdnik, zapisnikar, priče, poslušalci. Ko se je leopard končno ujel, je sodnik nadaljeval razpravo in obsodil tožena na odstranitev leopar-da. Nobeden torej ne sme imeti doma leopar-da, ki je javno pokazal svojo mrznost in antipati-jo do sodnikov.

Volčki napadli avtomobil.

Na cesti, ki pelje iz Beiruta v Bagdad, se je moral ustaviti avto-mobil, ker se je bil pokvaril motor. Nenadoma so se pojavili volkovi, napadli potnike, ki niso imeli nobenega orožja, in raztr-gali vse štiri. Kakor drugod tako so se tudi v Palestini razmnožili volkovi in ogrožajo ne samo posa-mezne ljudi, marveč napadajo tu-di drobnico v največji bližini vasi.

Nenavadna oporeka.

Od časa do časa objavljajo listi vesti o kaki nenavadni oporeki. Taka vest prihaja sedaj iz Toleda Ohio (Zedinjene države Sev. Ame-rike). V tem kraju je umrl David Burgers, ki je moral biti poseben častilec ženskega spola. Določil je v oporeki, da se mora vse njegovo premoženje uporabiti za gradbo »doma za mlade dame«. V tem domu bo stanovalo petdeset mladih dam v starosti od 16 do 28 let brezplačno in bodo imele tudi vso prehrano. Toda Burgers je posta-vil v svoji oporeki sledeče pogoje za sprejem. Dame ne smejo biti nižje ko 1,60 m in ne višje ko 1,70 m, vse pa morajo biti vitke. Da se sprejmejo v dom dame od 16. do 28. leta, utemeljuje Burgers s

tem, da ljubijo v tej dobi ženske vse, kar je lepo, in vse, kar sladi življenje, da pa starši niso v stanu udeležiti take želje svojih hčera. Tu v tem domu bodo dekleta brez-skrbno živela, bavila se s knjiga-mi, glasbo, slikanjem, vezenjem, plesom. Burgers pa nikjer ne ute-meljuje, zakaj zahteva prav viso-kost od 1,60 do 1,70 m in zakaj odklanja ženske, ki imajo v pasu par cm večji obseg.

Da bodo vsi pisali o njem.

V New-Yorku je pred dnevi iz-vršil mlad mož, Janez Sorell, sa-momor v nenavadnih okoliščinah. Pisal je uradništvom vseh večjih dnevnikov, naj pošljejo za določe-no uro v hotel, kjer je bival, svo-jeja poročevalca. Ko so se zbrali poročevalci — bilo jih je precejš-nje število — v sprejemni dvorani, se je Sorell predstavil zbranim poročevalcem in jim povedal, ka-ko je ustrellil svojo ženo in njene-ga ljubimca. Ko je svojo žalostno zgodbo končal, je vzel revolver iz žepa in si pognal kroglo v glavo. Bil je na mestu mrtve.

Najvišje cene plačujem za

186
KOŽE
kun, zlatice, liste, di-hurjev, vider, jezbe-cev, mačk, vovrc, krhov, divjih in do-mačih zajcev itd. itd. pošljite po pošti.

D. Windspach - Trst

Via Cesare Battisti 10, II. nad., vrata 16

Zobozdravnik
Dr. SARDOČ D.
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani št. 16, III. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7 110

JAKOB BEVC
uradno in zbirna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po naj-višjih cenah.
Krone plačuje višje kot vsi drugi. 155
Zlato razvostrih ur in zlatince.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z omeji. poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema »Dinarje« na tek račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.

Daje posojila na knjižice, menice, za-stave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —

Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67. 179

Najstarejši slov. denarni zavod

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, črkami, Linotype, stereotipijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska.
Iz rusčine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V inozemstvo L 8.60 proti v naprej poslanemu znesku. Roman je iz-dala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu. - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.